

Berta Zsolt új könyve, a Szomjas Szűz decemberben jelenik meg. A kötet egyik novellája már olvasható a Napút folyóiratban:

<http://www.naputonline.hu/.../.../berta-zsolt-otthon-kisbalogh/1>

OTTHON – KISBALOGH

Már messziről láttam a Kisbalogh testtartásán, hogy valami nem stimmel. Ott ácsorgott a szokott helyén, az Ignotus utcában, a régi templom mellett, ahol a parkolni kívánókat húzza le már sok éve a teljesen fölösleges integetésével, és ahol kis-kölyök kora óta gyakorlatilag lakik. Legálábbis én mindig ott láttam. Az ágya, vagyis az az irdatlan koszos, vérfoltos rózsaszín paplan akkor is ott hevert a templom oldalsó ajtajának oszlopos, fedett, két oldalról alacsony fallal védett... ízéjében. Olyan kis előtér, tudod. Télen nagyon is barátságos zug a puszta, nyitott flaszterhez képest. Szóval a Kisbalogh ácsorgott, én meg rájöttem, hogy az ő esetében ez önmagában is a nem stimmelés látszatát kelti. Mert a Kisbalogh sosem ácsorgott csak úgy. Ő vagy vehemensen integetett, intézkedett, jött-ment az úttesten, akár egy forgalmi rendőr, vagy kidüllesztett mellel, egyenes derékmal messze sugárzóan uralta a területét, mint egy világítótorony. Még részegen vagy bedrogozva is. Tehát mindig. Vagyis újabban már csak drogozott, mert a piát intolerálta a gyomor- és gégerákja. Azt hiszem, ezt már említettem a múltkor.

Akkor azonban pont úgy ácsorgott, ahogy közönséges halandók, még inkább közönséges hajléktalanok szoktak. Zavartan, segítségre vágyva. Ez a változás felkelte az érdeklődésemet, de ettől még nem mentem volna oda hozzá. Távolról sem olyan jó társaság, mint Kán, meg sokkal büdösebb is. De kiszűrt.

– Cseke, Cseke! – ordibálta azzal a re-

kedt, rezes hangjával, és közben előkapja a farzsebéből a forgalomirányító vasutas tárcsáját, ez a heppje, és azzal integet, hogy menjek oda hozzá.

Akkor vettem észre, hogy nem egyedül áll, hanem áll vele, mi más tehetne, egy állólámpa is. Kerek, fekete vastalpon, a tetjén virágmintás, koszlott textilbúrával. A talpa alól barna villanydrót kígyózott a kavicsra, a végén két eres vezetékre való villásdugó, mintha a kígyó villás nyelve lenne. Gondoltam, hogy Kisbalogh az éppen zajló lomtalanításból szajrészta. Kérdezem tőle:

– Na, mi van?

Azt mondja:

– Itt ez a lámpa.

– Nem veszek lámpát – mondom neki, erre ő:

– Nem, nem! Nem azt akarom mondani!

És tenyerével olyan gyengéden érintette meg a lámpa rúdját, mintha a csaját karolná magához. Vörös, puffadt arcában gyanúsán csillogott a szeme. Azt hittem, valami újfajta drog váltotta ki, de aztán jobban megnéztem...

– Bakker, Kisbalogh, te sírtál?

Azt mondja:

– Dehogyan! Be van gyulladva a szemem. Na, figyelj ma' ide, ez a lámpa...

– Mi van vele?

– Pont ilyen lámpánk volt otthon kiskoromban.

– Hol otthon?

Rábökött a Csaba utca egyik házára.

– Hát ott. Ahol laktunk.

Számomra az, hogy a Kisbalogh valami-

kor lakott valahol, önmagában is új információ volt. Ettől valahogy egészen máshogy néztem rá. Igen. Mert az utcán született kutyát sem veszi be egészen a gyomrunk, de még mindig jobban viseljük, mint a kicsapottat.

– Komolyan? És akkor mért dekkolsz itt kölyökkorod óta? – kérdezem tőle.

És közben eszembe jutott, életemben először, hogy vajon hova lett időközben az anyja, aki régen szintén itt tanyázott, színes, rózsákkal bőven díszített bő szoknyájában, ugyanolyan fejkendőben, nyáron mezítláb, télen is csak egy papucsban. Tényleg, ennek a lámpának a búrája is olyan, mint az öreglány szoknyája és fejkendője. Na és mi lehet Nagybaloghgal, aki akkoriban itt cirkált a környéken?

A Kisbalogh meg legyint türelmetlenül, mintegy lesöpörve az asztalról az ő és az anyja utcára kerülésének témáját. Most, hogy egy lámpa mellett ácsorgott, még furcsábbnak tűnt ez a mozdulat, mert azt juttatta eszembe, hogy asztala sincs már jó ideje. Azt mondja:

– Szóval itt ez a lámpa. Tök jó, nem?

Mondom:

– De. Jó kis lámpa.

– Ugye?

Láttam, hogy ez most valamiért marha fontos neki, mindenképpen a lámpáról akar beszélgetni, és már azt is éreztem, hogy nem eladni akarja nekem. Felváltva nézett rám és a lámpára, mintha csak most mutatta volna be az új csaját a barátjának és azt hesszölné, hogy a haver mit szól hozzá. Leszögezem, nekem a Kisbalogh egyáltalán nem a barátom, szerintem nincs is neki, de azért megsajnáltam.

– Na és mit akarsz ezzel a lámpával? – kérdezem tőle engedékenyen.

Azt mondja:

– Hát... nem is tudom. Lehet, hogy megtartom.

– Áram?

– Nem azér', hogy világítson. Csak jó ránézni.

Ezt nem osztottam, de megértettem. A Kisbalogh meg folytatta:

– De majd lehet, hogy megkérem a pa-

pot, adjon ki egy hosszabbítót. Mért ne adna, nem igaz?

Ezt se osztottam, de ráhagytam. Csesztesse csak a papot, azért van. Közben forszírozza tovább a lámpatémát:

– Még az is lehet, hogy ez pont az a lámpa, ami a miénk volt. A mi lámpánk. Bár nem az előtt a ház előtt találtam, hanem egy másik kupacban. De átkerülhett valahogy, nem?

– Át, hát – mondom neki.

– Ugye! Hány ilyen lámpa lehet az országban?

– Tíz-húszezer! – találgattam meggon-dotlanul, mire csalódottan nézett rám, hát korrigáltam: – Már úgy értem, álló-lámpa. Pont ilyen nem sok lehet.

Fogta a lámpát, odavitte a kistemplom oldalsó kapualjához, és gyöngéden a rózsaszín paplan mellé állította. Kedvtelve nézegette. Gondoltam, most már mehetek tovább, hát kezdtem elköszönni, de a szavamba vágott.

– Várj má, Cseke! Az jutott eszembe, tennék ide egy fotelt is. Jól nézne ki, nem? Meg akkor le lehetne ülni néha melő közben, fújni egyet. Vigyázz má kicsit a lámpámra, nehogy elvigye valamelyik guberáló köcsög. Pár perc az egész. Oké? Köszike!

Azzal bicegve elszelelt. Elég morcosan maradtam ott a lámpájával és a szatyrommal... Ja mert éppen a közértből jöttem, reggelire vettem ezt-azt. Hülyéztem magamat, és elhatároztam, hogy amint megjön, lelépek. Negyed óra múlva jött meg, de nem fotelt, hanem egy kerek kis dohányzóasztalt cipelt, mögötte pedig hatalmas barátunk, Pöttöm lépkedett a nevezett fotellal a fején. Felderültem, mégiscsak jobb érzés, ha az emberből a barátjával együtt csinálnak hülyét.

Kisbalogh letette az asztalt, mutatta Pöt-

tömnek, hova tegye a fotelt és közben vibrált az izgalomtól. Azt mondja nekem:

– Hallod, Cseke, beszárás, de ez a fotel is a mienké volt!

Az állólámpát a fotel jobb oldalára állította, így a dohányzóasztal a baljára került. Óvatosan beleereszkedett a fotelba, hátradőlt, bal kezét az asztalra fektette, jobbal a lámpa rúdját fogta, és arcán révült vigyorral hatalmasat sóhajtott. Pöttöm boldogan figyel, a Kisbalogh meg nézeget jobbra-balra, aztán becukja a szemét. A vigyor az arcára ragadt. Azt hittem, elalszik, hát Pöttöm felé fordultam, intettem neki a fejemmel, hogy lépünk. Ahogy a kavics megcsikordult a talpam alatt, Kisbalogh kinyitotta a szemét, ránk nézett és azt mondja elkomolyodva:

– Ó! Nem tudtok hova ülni! Pöttöm, hozzuk el a másik két fotelt is!

Azzal felpattant és mielőtt tiltakozhatam volna, Pöttöm ment utána. Tíz perc múlva visszajöttek, letették a két újabb bútor. Kisbalogh barátságos mosollyal biztatott, hogy üljek csak le. Pöttöm leült magától is. Gondoltam, oké, pár perc még belefér, hát leültem én is. Erre Kisbalogh felugrott és egyik lábát húzva, mégis szaporán átvágott a Csaba utca úttestjén, be az éjjel-nappaliba, és hat sörrel jött vissza. Nyájas, büszke mosollyal tette elénk.

– Én nem iszom alkoholt – mondja neki Pöttöm.

– Én sem! – csatlakoztam gyorsan, mire mindketten meglepetten néztek rám.

– Kicserélem kólára – mondja aztán Pöttöm, és tápászkodni kezdett, de megelőztem.

Mondom:

– Majd én kicserélem.

Gondoltam, addig se vagyok ott. Végül csak Pöttöm söreit cseréltem ki, ha már

ott kell maradni, mégse fogok kólát inni.
 Mire visszaértem, Kisbalogh már el is tűnt.

– Elugrott valami steláziéért – mondja kérdő pillantásomra Pöttöm és felpattintotta a kólás dobozát.

– Igen? Akkor most leléphetnénk.

– Úgy érted, szökjünk meg a vendégségből?

– Milyen vendégségből? Ez közterület, nem a Kisbalogh pecója!

Pöttöm körbepillantott. Azt mondja:

– Pedig most már eléggé úgy néz ki. És italokat is vett nekünk.

És ivott a kólájából.

Szép, meleg, tavaszi nap volt. Körülnéztem a park zsenge zöldjén, beleszimatoltam a virág- és mézillatú levegőbe, felnéztem a kistemplom ódon, szép épületére és rájöttem, hogy tulajdonképpen nem lehet kifogásom a program ellen. Csak

Kisbalogh, de ő is annyira megváltozott ebben az érzékenyülés-sorozatban vagy miben, hogy szinte már nem is volt kellemetlen. Csak a szaga, de hát mi tökéletes? Úgyhogy én is kipattintottam egy sört és letelepedtem a fotelba. Billeget, az egyik lábát jól láthatóan rövidebbre rágta egy kutya.

Kisbalogh megjött a steláziával, elhelyezte azt is.

– És mit fogsz rátenni? – kérdeztem, de tudtam, hogy nem az a lényeg.

Megfogta a rózsaszín paplant, szépen összehajította, és a stelázi egyik polcára helyezte. Aztán sóváran ránézett a söreimre. Azt hittem, inni akar egyet, el is határozottam, hogy nem fogom engedni, nem akarom látni, ahogy sugárban hányja ki vérrel együtt. Már láttam. De csak elkérte a két zártat, és Pöttöm két kóláját is, azzal, hogy:

– Rátehetem őket a polcra?

Rátette, aztán elégedetten rágyújtott egy biofüves dzsointra. Na, bazmeg, gondoltam magamban, mert az szintetikus kannabinoidot tartalmaz, hát várható volt, hogy hamarosan bepörög és agresszívvá válik. De semmi balhét nem csinált, csak a lakberendezési örület hatalmasodott el rajta. Jött-ment a közeli utcák lomkupacai között és egyfolytában hordta a lomot. Csupa olyat, amik a régi otthona berendezésének „kiköpött másai” voltak, vagy legalábbis „nagyon hasonlók”. Egy-egy nehezebb vagy kétemberes darabnál riasztotta Pöttömöt, aki készségesen állt a szolgálatára. Így került egy szintén virágminitás, kihúzható heverő, több könyvespolc és szekrény, ebédlőasztal, székek, egyebek. Aztán repedt vázákat, hamutartót, könyveket, edényeket, szakadt plédeket, különböző textíliákat hozott, meg minden szart, amit csak talált, nem sorolom. A végére ott ültünk egy kompletten berendezett otthonban, csak éppen falak és mennye-

zet és padló nem volt körülöttünk. Csak a fák, bokrok, az égbolt és kavics. Kisbalogh végre lenyugodott. És mintha teljesen kicserélték volna. Nyugodtan, méltóságteljesen ült a maga fotelében, mosolyogva beszélgetett velünk és még drogozni is elfelejtett közben. Azért ha autó jött, feltápaszkodott, elővette a tárcsáját, benavigálta a szerencsétlen egy üres helyre, aztán lehúzta róla a sápot.

A sétányon elhaladó emberek megbámultak minket, egyik-másik ismerős intett is. Valószínűleg hírünk mehetett, mert délután a pap is meglátogatta Kisbalogh otthonát. Megnézett bennünket, de végül csak hozzám szólt. Azt mondja:

– Magát ismerem, legalább magának lehetne egy kicsivel több esze.

Egy idő után javasoltam, hogy menjünk át a konyhába. Ki is borítottam a nálam lévő szatyrot az ebédlőasztalra. Kisbalogh felpattant, ahogy jó házigazdához illik, és tányérokat és bögréket tett a stelázsiról az asztalra. Vigyáztam, hogy ne érjek hozzá egyikhez sem. Falatoztunk. A Kisbalogh meg löki a dumát. Azt mondja:

– Nézzétek csak! A tányérjaink is ilyenek voltak. Meg a poharak! Háde komolyan, kiköpött hót ugyanilyenek! A bátyám egyszer leejtette az egyik bögrét, az anyánk nekiállt raplizni, a fater meg nyugtatta, hogy hát ez csak egy bögre. De a muter csak mondta a magáét, a vége az lett, hogy összevesztek, aztán a fater sorban a falhoz baszta a maradék öt bögrét, az enyémet a kakaóval együtt, anyám hangja meg elakadt, nézi a foltot a falon, és aszongya: Háde nem tisztára olyan, mint a Kisjézus?

Kisbalogh felvillanyozva fecsegett, új cuccait részletesen összehasonlította azokkal, amik gyerekkorában körülvettek, végül megállapította, hogy kiköpött ilyen volt akkoriban a lakásuk, és pont így is állt minden, ha falak is lennének, azt hin-

né, ott van. Azt is elmondta, hogy kerültek az anyjával és a Nagybaloghgal az utcára. A szülei vidékről, egy falu cigányosráról jöttek fel a bátyjával, és vele az anyja hasában, mert az apja az építőiparban kapott melót, és kiutaltak nekik egy tanácsi lakást is. Mutatta, hogy azt ott. Ő már ide született, később két húga és két öccse is. Amikor az otthon maradt rokonok megneszelték, hogy a Devlia imigyen felvitte a dolgukat, vagy tucatnyian felkerekedtek, hogy osztozzanak a mesebeli fővárosi bőrségben. Szűken lettek a szobakonyhában, aztán amikor Kisbalogh apja meló közben egy leroskadó téglafal alatt lelte halálát, az új családfő úgy enyhített ezen a szűkös-ségen, hogy Kisbalogh anyját és két nagyobb gyereket, mivel hármójuknak volt a legnagyobb pofája, száműzte a lakásból. A kicsik maradhattak, mert volt szíve a köcsögnek. A Kisbalogh mondta így.

Aztán elmerengett a múlton, elszívott még egy biofüves cuccot, aztán mivel esteledett és hűvös lett a levegő, tiltakozásom ellenére is függönyöket terített az ölünkbe, mint valami belvárosi kerthelyiségben szokás, ő is betekerte magát valami szutykos drapériába, valami olyasmit motyogott, hogy a villanyt majd kapcsoljuk le, ha aludni térünk, aztán édesdeden elaludt. Tiszta vér csordult ki álmában is boldogan mosolygó szája végén. Nem léptünk le rögtön, pár percig még bámultuk önmagából teljesen kivetkőzött valóját.

Másnap délelőtt a soron következő regelim iránt tartottam a közértbe. Az Ignotus utcába épp befordult két lomtalanító járgány, hatalmas fémhasábok, a végükben a bivalyerős zúzógép. Kisbalogh a nyitott heverőn hevert, az álláig felhúzott drapéria alatt, onnan pislogott a monstrumokra, ahogy a lomkupacok mellett meg-megállva, zúgva, recsegve végezték a dolgukat. Kisbalogh lapít, hátha megúszhatja. A

lomtalanító szakmunkások csak egy pillantást vetettek rá és a köréje épített nyomor-telepre, aztán húztak tovább a Szamos utca felé. Kisbalogh rám vigyorgott, kacsintott. De én tudtam, és tudtam, hogy ő is tudja, hogy az Ignotus zsákutca, és a nagy dögök a végén majd megfordulnak, és erre jönnek vissza. De persze aki időt nyer, életet nyer. Kíváncsi voltam, mi történik, hát letanyáztam Kisbalogh mellett. Nem rá fogadtam, de azért szurkoltam neki.

A kocsi hamarosan jötték vissza. Szerintem maguktól is lebontották volna Kisbalogh natura-kéglíjét, de a pap nem bízta a véletlenre. Integtetve, kiabálva szaladt az új templom felől, a reverendája csak úgy suhogott, és mutatta a melósoknak a melót. Azok meg is álltak, és négyen estek neki a dolognak. Kisbalogh téblábolt közöttük, hebegett, habogott, azt se tudta, mihez kapjon, tényérokat, vázákat ragadott föl, letette őket, megfogott valami mást, és Isten az atyám, szakadtak a könyvek a felpuffadt, vörös képén. A melósok három perc alatt bedobálták mindenét a zúzógéphez. Akkor már csak az állólámpát szorította makacsul a jobbájában, bal hóna alatt meg a vérfoltos, rózsaszín paplant. Azokat meghagyták neki. Az autók elhajtottak és a pap is távozott. Kisbalogh ácsorgott egy darabig, aztán letörölte a képét. A paplant a kapubejáró kövére, a helyére terítette. Visszalépett a lámpához, gyengéden megsimogatta és elgondolkodva rámnézett. Azt mondja:

– Te, Cseke! Itt ez a baromi jó kis lámpa. Nem veszed meg? Csak neked öt kiló.

Mit tehettem volna? Megvettem. A Csaba utcában megelőztem a lomtalanító kocsikat, és egy kupac tetejére tettem a lámpát. Visszasandítottam Kisbalogh felé, nem látja-e, de már rám se bagózott. Az úttest közepén állt és a tárcsájával irányított egy szerencsétlenkedő, parkolni akaró nőt.